

ei jõua päikese kõrvas sammu pidada, waid jääwad rutust wäsidusel maha. Kooli(!)-raamatu lugejad, kes raamatuga ühes Europa kaardi endale nõudnud, wõiwad kaardi abiga teed ülesotsida, kust sõalaewad purjetasid, kui nimetud lohtadest Turgimaale ja musta mere randa tabisid saada.

Senni kui nemad kaardilt teed otsiwad, kallame meie sammud Londoni linna ja waatame seal, kuda üks osa uhked wäge parajalt teele hakab minema. Keskkõõ on parajalt kääs; ka Londoni linnas, kus uulitsad alati elust ja asjatalitamisest kihisewad, on sel aeal turud ja uulitsad enamist inimestest tühjad; siin ja seal liigub lampide walgel üks mees, ehk mõni naisterahwas, kelle töö päikese paistet ei salli. Ühel suuremal linna platsil näitab täna õõsel lugu teistte; siin kihiseb rahwast kui spetsiga peret läbi õõ, ja mida ligemale hommiku koit jõuab, seda paksemaks kasvab rahwa pesa. Suurem osa neist on lapsed ja naised, aga ka noori tütarlapsi leitakse nende hulgas ja kaunis hulk mehi. Nende wisa kannatuse pifus tekitab läbi õõ tüdimata kunni hommikuni, ehk käl õõ sülm ja laste rõõme on. Mis neid inimest täna õõsel süngidest wälja ojanud, et kedagi puhkamise peale ei mõtle? — Ühe karde-wägi pidi wara hommikul kell neli Turgimaale siit teele minema. Sõamehed olid naissi, armukesi ja sugulasi palunud, kest õõ jälgil seie tulla, ei lahkimisel wiimist korda weel jumalaga jätta. Aga Inglis sõameeste teeleminel on hoopis teistwiisi kui wene sõa wääl, mis — olgo õõ ehk pääw — igaüks, niis häästi ülem kui alam, seatud paigas walmis on. Inglis sõawääl teeleminiku tallitused wiivitafid mehi hommiku kell kahelksani. Seal wast tuliwad pikad, tugewa kehaga punase kuue mehed, kõrge karunahkase lübarate ja hiilgawa wolge rihmadega, mis risti rinnul punase kuubede üle jooksid. Sõameestel oli mitmes kohas waewa paksust rahwa hulgast läbi peasta. Siin tungis üks ema, laps süles, teine suurem kää kõrwas, seal jälle tütarlaps ja mees minijate ligemalle, kellest üks naist ja last, teine ema, õde ja

armukesi, kolmas sõbra ja sugulasi rindade wasta pigistas, senni kui mõned teised otselui salamahiti ella armukesele kät patsid, kellest nemad praego — wõis olla — ehk wiimist korda lahkusid. Kui juba minijal miu, siis on sõtta minijal mitukümed tuult jala all. — Siin langesiwad leinopisarad walge rihmade, seal punase kuubede peale, ja siis „Jumalaga, Jumalaga!“ kõlas igalt poolt. Trummid ja wiiled kiirutasid minema, mehed pidid kät sunnitusel rutama. Tulin sõamehe igatsus tulewa wabwa tegude peale jahutas lahkimise kurwastust ja karastas südameid, sellepärast ei wõinud, kui rügement korralisel sammul edasi tõtas, kuulil sügawamaid lahkimise-leina jälgi nende silmas näha, aga naiste ja laste kaebliku nutukisa ei jõudnud trummide parin koonist waigistada. — Auurowankrid wiisid sõamehed rutust sadamasse, kus walmistud laewad neid juba ootasid.

Siit nukralt lahkimise tunist ei roaigi ma enam lugejaid sõakärasse tagasi wia, kelle toledusest ülemal juba mõnda jutuetasja. Paremine kuulutan siin rõõmsamaid sõnumid ja rāgin tähtse seist, mis ligemise armastus, risti-tiusu kihutafel, usule elawtuseks, tegudes üles on näitnud. Seda, mis walusa sõajälgede kusetuseks, haawatud ja haigedelle tulus wiimisel sõa aeal arm on ilmutanud, ei tohi meie unustuse kätte alla jätta. — Mõnda lāksid, kui lahingi wäljal rohkest haawatud ja haigeid walu piinatusest olid, estieks Inglismaalt, mõned suurtsugu, nõukad ja koolitud naised ja tütarlapsed armusunnitusest Turgimaale, hādalist wendi rawitfema, nende mārastid haawu puhastama ja iga-pääw uuest kinni siduma. Nende hulgas üks rikas noor preilli, nimega Rihtingale, kes seda mõted omas südames üleswōtnud, palju waesemaid oma lulu peale teele tallitanud ja iljemine kui üks halastaja ingel wāstimata ja tüdimata teistele eeslufuks sai. Mõnda lāks iljemine meie Weneriigist, Suurwārstinna Helena Pawlowna kuisumise ja lulu peale palju helduse ja halastuse meel nāiste rahwast Sewastopoli linna laatsarettidesse arōtidelle abist